
Vergaderjaar 2017–2018

---

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1801

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 december 2017

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan van de Raad Algemene Zaken van 12 december 2017.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. Zijlstra

GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD ALGEMENE ZAKEN VAN 12 DECEMBER 2017

Naast de Europese Raad (ER) op 14 en 15 december a.s. staat op 15 december ook een Eurotop over de toekomst van de Economische en Monetaire Unie gepland. Over de stand van zaken van de voorbereiding van deze Top bent u separaat geïnformeerd via de geannoteerde agenda van de Eurogroep van 4 december a.s. (Kamerstuk 21 501-07, nr. 1473). U ontving daarnaast 27 november jl. het kabinetsstandpunt over de toekomst van de EMU per brief van de Minister van Financiën en de Minister van Buitenlandse Zaken, mede namens de Minister van Economische Zaken en Klimaat (Kamerstuk 21 501-20, nr. 1262).

Raad Algemene Zaken

Vorbereiding Europese Raad 14 en 15 december

Europees veiligheids- en defensiebeleid

De ER zal de voortgang bespreken op het gebied van het Europese veiligheids- en defensiebeleid, in het bijzonder de permanent gestructureerde samenwerking (PESCO), het Europees Defensiefonds (EDF) en EU-NAVO samenwerking. Tijdens de RBZ van 13 november jl. ondertekenden 23 lidstaten de gezamenlijke notificatie voor PESCO (bijlage bij Kamerstuk 21 501-02, nr. 1791), waarmee zij formeel kenbaar maakten aan PESCO te zullen deelnemen. De verwachting is dat enkele andere lidstaten zich hier nog bij aan zullen sluiten. Op dit moment wordt gewerkt aan het Raadsbesluit ter oprichting van PESCO. Het streven is dat de RBZ van 11 december dit besluit aanneemt. Het streven is ook om overeenstemming te bereiken over een lijst van eerste PESCO-projecten, die begin volgend jaar zullen worden opgestart. De verwachting is dat de ER het besluit tot de oprichting van PESCO vervolgens zal verwelkomen. Ten aanzien van het Europees Defensiefonds is het streven om voor het eind van het jaar de Raadspositie vast te stellen over de verordening voor een European Defence Industrial Development Programme (EDIDP), zodat de onderhandelingen met het Europees Parlement zo snel mogelijk van start kunnen gaan. Over de Nederlandse positie is uw Kamer via een BNC-fiche geïnformeerd (Kamerstuk 22 112, nr. 2374). Nederland hanteert als uitgangspunt dat het programma het innovatieve midden- en kleinbedrijf (MKB) moet ondersteunen en grensoverschrijdende markttoegang in Europese toeleveringsketens moet bevorderen. Mogelijk zal de RAZ van 12 december a.s. de Raadspositie vaststellen. Het Europees Parlement moet zijn positie nog bepalen. Tenslotte zal de ER stilstaan bij de nieuwe voorstellen voor sterkere EU-NAVO samenwerking. Nederland is positief over de geboekte voortgang bij de uitvoering van de 42 huidige voorstellen voor betere EU-NAVO samenwerking en verwelkomt de nieuwe onderwerpen, waaronder grensoverschrijdend militair transport, contraterrorisme en «vrouwen, vrede en veiligheid». De nieuwe voorstellen zullen op 5 december a.s. door zowel de NAVO als de EU worden aangenomen. Onder de lidstaten is brede steun voor PESCO, het EDF en sterkere EU-NAVO samenwerking.

Follow-up informele Sociale Top in Gotenburg (sociaal, onderwijs, cultuur)

Op 17 november 2017 organiseerde de Europese Commissie samen met de Zweedse regering een informele «sociale top voor eerlijke banen en groei» in Gotenburg. De Minister-President heeft deelgenomen aan de top (verslag uw Kamer toegegaan op 24 november, Kamerstuk 21 501-31, nr. 462), samen met staatshoofden en regeringsleiders van andere EU-lidstaten, alsook sociale partners en diverse stakeholders. De Europese

Commissie en de Zweedse regering bereiden een verslag van de top voor, die zal worden ingebracht voor bespreking tijdens de Europese Raad van 14-15 december. Daarnaast zal de ER in gaan op de uitkomsten van de besloten lunchdiscussie die in Gotenburg is gehouden over de toekomst van de unie, gericht op de rol van onderwijs en cultuur. De voorzitter van de ER stelt hier raadsconclusies voor op.

Rusland/Verlenging sancties

Na het Russische optreden in Oekraïne – de illegale annexatie van de Krim, en het destabiliseren van het oosten – heeft de Europese Unie in drie fasen sancties tegen Rusland ingesteld. De sancties zijn gekoppeld aan de Minsk-akkoorden en worden elke zes maanden geëvalueerd. Afgelopen juni stemde de Europese Raad in met een technische *roll-over* van fase 3, dat wil zeggen de economische sancties, voor zes maanden tot en met 31 januari 2018. Naar verwachting zal de Europese Raad zich buigen over verlenging tot en met 31 juli 2018. Het kabinet ziet geen reden de sancties af te zwakken, omdat er tot op heden geen sprake is van voortgang op de implementatie van de zogenoemde Minsk akkoorden. Voorts is het kabinetsstandpunt inzake de betrekkingen met Rusland bekend. Het kabinet verwijst hiervoor naar de Kamerbrief van 13 mei 2015 (Kamerstuk 34 000 V, nr. 69).

Migratie

Tijdens de Europese Raad van 14 en 15 december a.s. zal een algemene discussie plaatsvinden tussen de regeringsleiders over het onderwerp migratie. Tijdens de discussie wordt naar verwachting stilgestaan bij zowel de interne als externe dimensie van de gezamenlijke Europese aanpak. De Raad zal vooralsnog geen conclusies hierover aannemen. Nederland zal het belang van de gezamenlijke, alomvattende Europese aanpak onderschrijven. Deze aanpak is gericht op het voortzetten van de nauwe samenwerking met derde landen op het gebied van de aanpak van grondoorzaken, het tegengaan van irreguliere migratie in het bijzonder via de aanpak van mensensmokkel en het verbeteren van opvang in de regio. Ook zal Nederland de noodzaak voor effectievere terugkeersamenwerking onderstrepen. In deze context kan ook worden teruggeblikt op de AU/EU Top (zie de geannoteerde agenda van de Raad Buitenlandse Zaken en Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking van 11 december a.s. (Kamerstuk 21 501-04, nr. 202) Het kabinet hecht belang aan een betekenisvolle en spoedige herziening van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel (GEAS). Tijdens de Raad Algemene Zaken zal Nederland er dan ook op aandringen dat, hoewel er geen conclusies worden voorzien, de Europese Raad richting geeft voor de werkzaamheden in de verschillende vakraden.

Follow-up ER

Tijdens de RAZ zal het voorzitterschap de voortgang sinds de vorige Europese Raad aan de orde stellen.

Programmering wetgeving – Joint declaration on interinstitutional programming

Tijdens de RAZ zal het voorzitterschap terugkoppelen over de besprekingen over de gemeenschappelijke verklaring van de drie instellingen over het Commissie werkprogramma (CWP). Op basis daarvan wordt de gemeenschappelijke verklaring aangenomen. De gemeenschappelijke verklaring dient te bevorderen dat er een coherente behandeling van wetgevingsvoorstellen uit het Commissie werkprogramma plaatsvindt in

het Europees Parlement en de Raad. Nederland heeft tijdens de voorgaande RAZ in november aangegeven waar de prioriteiten zouden moeten liggen in het Commissie werkprogramma 2018 tevens is uw Kamer met de Staat van de Unie brief ook de kabinetsappreciatie van het CWP toegegaan (zie Kamerstukken 21 501-1, nr. 1792 en 34 841, nr. 1).

Europees Semester

Tijdens de Raad zal de Europese Commissie een presentatie geven over de *Annual Growth Survey* (AGS, kenmerk: COM (2017) 690 *final*) die op 22 november jongstleden gepubliceerd werd. In de AGS formuleert de Commissie groeiprioriteiten voor de Europese Unie voor het komende jaar. Het bevorderen van investeringen, doorvoeren van structurele hervormingen en verantwoord begrotingsbeleid vormen ook dit jaar centrale thema's in de AGS. De groei-analyse van de Commissie zal de komende maanden in diverse raadsformaties worden besproken. Onder lidstaten bestaat brede steun voor prioritaire aandacht voor investeringen, hervormingen en begrotingsbeleid in het kader van het Europees semester.

De AGS werd gelijktijdig gepubliceerd met het *Alert Mechanism Report* (AMR, kenmerk: COM (2017) 771 *final*) en de aanbevelingen voor de eurozone als geheel (COM (2017) 770 *final*). De publicatie van deze stukken vormt het startsein voor de jaarlijkse budgettaire en economische coördinatie tussen lidstaten in het kader van het Europees Semester. Het AMR vormt het begin van de jaarlijkse cyclus van de macro-economische onevenwichtigheidsprocedure. Mede aan de hand van scorebordindicatoren stelt de Commissie in het AMR vast welke EU lidstaten onderworpen worden aan nadere analyse in een diepte-onderzoek. De eurozone-aanbevelingen besteden onder meer aandacht aan economische groei, schokbestendigheid, herbalancering, convergentie, arbeidsmarktbeleid, begrotingsbeleid en de begrotingssituatie van eurolidstaten op geaggregeerd niveau. Ook besteden de aanbevelingen aandacht aan de voltooiing van de bankenunie en de Economische en Monetaire Unie (EMU). Deze Commissievoorstellen voor aanbevelingen voor de eurozone worden in december besproken in de Raad voor Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken en in januari in de ECOFIN Raad.

Uw Kamer zal per brief op de hoogte worden gesteld van de appreciatie van het kabinet over bovenstaande stukken in het kader van het Europees Semester 2018.

Pre-accessiesteun Turkije

De RAZ zal naar verwachting ook spreken over de pre-accessiesteun (IPA) aan Turkije. De Europese Raad van 19-20 oktober jl. vroeg de Commissie om de pre-accessiesteun aan Turkije te herzien. De Commissie heeft in november voorstellen gedaan om de allocaties voor 2017 te korten en om te buigen naar programma's ter versterking van het maatschappelijk middenveld en fundamentele rechten, alsmede projecten die rechtstreeks ten goede komen aan Turkse burgers en kwetsbare groepen, of die gericht zijn op pro-Europese krachten in Turkije. Commissaris Hahn heeft aangekondigd de Raad te willen informeren over de voornemens van de Commissie om ook de allocaties voor 2018-2020 te herzien en de fondsen te halveren. Nederland bepleit reeds geruime tijd de opschorting van pre-accessiesteun aan Turkije, conform de motie-Roemer/Segers (Kamerstukken 32 824 en 29 279, nr. 158). Nederland steunt een inperking en herschikking van pre-accessiemiddelen langs deze lijnen. Met deze voorstellen is steun aan het maatschappelijk middenveld conform de

motie-Van Ojik/Van den Hul (Kamerstuk 21 501-20, nr. 1207) gewaarborgd. De Commissie is daarnaast een consultatie gestart over steun aan hervorming van openbaar bestuur vanuit het Instrument voor Pre-Accessiesteun (IPA) en het Europees Nabuurschapsinstrument Instrument (ENI) en nodigt eenieder uit om hier voor 12 februari 2018 op te reageren. Het kabinet bereidt momenteel zijn inbreng voor en zal uw Kamer hierover op gebruikelijke wijze informeren.

Raad Algemene Zaken in Artikel 50 samenstelling

De Raad Algemene Zaken in Artikel 50 samenstelling (RAZ Artikel 50) zal de voortgang bespreken van de onderhandelingen over de Britse uittreding uit de EU ter voorbereiding op de Europese Raad in Artikel 50 samenstelling (ER Artikel 50) van 15 december a.s.

Stand van zaken Brexit-onderhandelingen

Voldoende vooruitgang is het ijkpunt voor de start van de tweede fase van de onderhandelingen, waarin de EU27 bereid is de onderhandelingen te verbreden naar het kader van de toekomstige betrekkingen en eventuele overgangsregelingen. Op 19 en 20 oktober jl. heeft de ER Artikel 50 geen voldoende vooruitgang kunnen vaststellen. Om het mogelijk te maken dat de ER Artikel 50 van 15 december a.s. wel voldoende vooruitgang kan vaststellen, zijn de onderhandelingen tussen de Commissie en het VK sindsdien geïntensiveerd. Noodzakelijk is dat het VK uiterlijk 4 december a.s. met concrete voorstellen op papier komt over de rechten van burgers, de financiële afwikkeling en de Iers/Noord-Ierse grenskwestie. In deze context vindt op 4 december a.s. een ontmoeting plaats tussen Commissievoorzitter Juncker, hoofdonderhandelaar Barnier, Premier May en Brexit-Minister Davis. Op 27 november jl. bracht de heer Davis een bezoek aan de Minister van Buitenlandse Zaken in Den Haag. In dat gesprek werd de stand van zaken in de Brexit-onderhandelingen besproken en heeft de Minister er bij de heer Davis op aangedrongen om zo snel mogelijk concrete voorstellen op tafel te leggen in Brussel.

Nederlandse inzet

Het kabinet steunt de inzet van de heer Barnier en hecht aan het behoud van de eenheid van de EU27 en het vasthouden aan de met het VK afgesproken volgtijdelijkheid van de onderhandelingen. Voor Nederland is het oordeel van de heer Barnier leidend over de vraag of er voldoende vooruitgang is geboekt in de eerste fase van de onderhandelingen. Nederland wacht dan ook de aanbeveling van de heer Barnier af in aanloop naar de ER Artikel 50 van 15 december a.s. Nederland acht het positief dat de onderhandelingen en diplomatieke inspanningen zijn geïntensiveerd met als inzet dat voldoende vooruitgang kan worden geconstateerd tijdens de ER Artikel 50 van 15 december a.s. Wanneer de gesprekken met het VK eenmaal kunnen worden verbreed naar het kader van de toekomstige betrekkingen en eventuele overgangsregeling, zal Nederland zich inzetten voor een zo breed mogelijk partnerschap met het VK binnen de beperkingen die het VK zichzelf heeft opgelegd (met vertrek uit douane-unie en interne markt).